

อันตรายจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

นางนันทนาพร สว่าง* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ปัจจุบันการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการนำเครื่องจักรกล เช่น รถแทรกเตอร์ รถไถนา เครื่องเก็บเกี่ยว เครื่องพ่นแรง เป็นต้น และสารเคมี เช่น ปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืช สารฆ่าแมลง เข้ามาใช้ อย่างมากมายเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้อง จะมีผลเสียต่อสุขภาพและชีวิต อันตรายจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มี 5 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 สารเคมี เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช สารฆ่าแมลง สารพิษปราบวัชพืช สารกำจัดเชื้อรา สารเคมีเหล่านี้หากใช้ถูกวิธีก็มีประโยชน์มาก หากใช้ผิดวิธีก็เป็นโทษ เกษตรกรจำเป็นต้องทราบสิ่งเหล่านี้

1. วิธีเก็บ การใช้ โดยอ่านจากฉลากข้างภาชนะบรรจุ
2. เมื่อใช้หมดแล้วต้องทำลายภาชนะบรรจุโดยการเผาหรือฝัง
3. ไม่ควรสูบบุหรี่ขณะทำการฉีดพ่น
4. ระมัดระวังสัมผัสสารเคมีที่ผิวหนังเนื่องจากสามารถดูดซึมทางผิวหนังได้
5. ระมัดระวังสูดดมหายใจเข้าสู่ทางเดินหายใจ
6. ไม่ยืนใต้ลมขณะฉีดพ่นสารเคมี
7. เครื่องใช้ต่างๆสำหรับการฉีดพ่นต้องดูแลไม่ให้เสื่อมสภาพ รั่วซึม
8. เวลาผสมยาห้ามใช้มือกวาน

ประการที่ 2 อันตรายจากฝุ่นที่เกิดจากเกษตรกรรม ฝุ่นเกิดขึ้นจำนวนมากในกิจกรรมนวดข้าว และกิจกรรมอื่นๆ ในนา ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ฝุ่นจะเป็นส่วนที่รับเอาเชื้อราละอองเกสรดอกไม้ และพวกสปอร์ปะปนอยู่ และจะนำโรคสู่คนได้ ทำให้ผู้สัมผัสเกิดเชื้อรา โรคปอดฝุ่นฝ้าย โรคปอดชานอ้อย โรคปอดชานา วิธีป้องกัน คือ

1. เกษตรกรควรสวมหน้ากากป้องกันฝุ่น
2. รักษาความสะอาดของผิวหนังหลังเสร็จงาน
3. ใช้วิธีพ่นน้ำเพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่น
4. หากความรู้เพื่อป้องกันตัวเอง รวมทั้งเพื่อให้ทราบถึงโรคร้ายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น อาการเกิดโรค จะได้สามารถป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดโรคลุกลามต่อไป

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 2 สระบุรี

ประการที่ 3 อันตรายจากการเป็นโรคติดเชื้อจากสัตว์ที่สำคัญ คือ ม้า วัว ควาย แกะ แพะ สุกร สุนัข สัตว์ป่าที่กินเนื้อ นก เป็ด ไก่ เป็นต้น โรคติดเชื้อที่สำคัญได้แก่ โรคแอนแทรกซ์ โรคกลัวน้ำ บาดทะยัก เลปโตสไปโรซิส กลากเกลื่อนของเชื้อรา วิธีป้องกันคือ

1. เกษตรกรควรทราบแหล่งโรค วิธีการแพร่โรค
2. เมื่อสัตว์ป่วยต้องเผาหรือฝังทำลายเชื้อ ฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่สัตว์
3. รักษาความสะอาดของผิวหนัง ระวังมิให้สัมผัสกับผิวหนังของสัตว์ที่เป็นโรค
4. ทำความสะอาดแผลทันทีเมื่อมีบาดแผลเกิดขึ้น

ประการที่ 4 อันตรายจากความร้อน แสง เสียง ความสั่นสะเทือน เกษตรกรอาจเป็นตะคริว อ่อนเพลีย หรือเป็นลม อันเนื่องมาจากการได้รับความร้อนที่มาจากแสงอาทิตย์ หรือ ได้รับเสียงดังจากเครื่องจักรกล ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตด้วย รวมทั้งเกิดการหูตึง หรือหูหนวกได้ วิธีป้องกันอันตรายเหล่านี้

1. การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
2. การป้องกันเกี่ยวกับความร้อน ทำได้โดยให้สวมเสื้อผ้าหนา แขนยาว
3. ดื่มน้ำผสมเกลือให้เข้มข้น ประมาณ 0.1%
4. หยุดพักระหว่างงานบ่อยขึ้นหากอากาศร้อนจัด

ประการที่ 5 อุบัติเหตุในงานเกษตรกรรม เมื่อเกิดบาดแผลเกษตรกรไม่มีเวลาที่จะทำความสะอาดแผลหรือปฐมพยาบาลโดยทันทีโอกาสที่จะได้รับเชื้อโรค เช่น โรคบาดทะยัก จึงพบบ่อย และเป็นสาเหตุการตายที่สำคัญหรือการใช้เครื่องยนต์ที่ใช้ไฟฟ้าควรต้องเรียนรู้เรื่องการใช้ไฟฟ้าให้ถูกต้องด้วย นอกจากนี้ยังมีอันตรายจากการใช้เครื่องยนต์ เช่น เชือก โซ่ สายพาน หนีบหรือบีบอัด ทำให้มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นที่นิ้วมือเป็นส่วนใหญ่

การปวดหลังจากการทำงานอันเนื่องมาจากท่าทางการทำงานที่ผิดธรรมชาติ ทำให้เกิดการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ซ้ำ ๆ ทุกวัน เรียกว่าโรคบาดเจ็บซ้ำซาก หรือโรคบาดเจ็บซ้ำบ่อย สามารถแก้ไขได้ เกษตรกรควรจะได้เรียนรู้วิธีการหาเครื่องทุ่นแรงหรือประยุกต์วิธีการทำงาน เพื่อบรรเทาอาการเหล่านั้นให้ลดน้อยลง ตัวอย่าง เช่น การใช้เครื่องหว่านเมล็ดพืชแทนการก้มเงยในการหว่านโดยคน ก็จะทำให้การทำงานเป็นสุขขึ้นได้

การได้ทราบถึงอุบัติเหตุและอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับเกษตรกรทำให้ต้องคำนึงถึงมาตรการในการจัดการป้องกันเพื่อมิให้เกิดอุบัติเหตุและอันตรายกับสุขภาพและอนามัยของตนเอง และนำไปสู่ความสุขในการประกอบอาชีพ

แหล่งที่มา

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข “คู่มือ การส่งเสริมสุขภาพวัยทำงาน” พิมพ์ครั้งที่ 8 กรกฎาคม 2554